

Iagttagelser på Færøerne 1972

Af
HANS MELTOFTE

(With an English summary: Observations in the Faeroes, 1972)

Under den dansk-færøske søfugleoptællingsekspedition juni-juli 1972, hvor specielt lomviebestanden blev optalt og kortlagt, blev der gjort en del mere interessante iagttagelser. Under optællingerne blev størstedelen af de færøske kyster besøgt med skib, og på en del af øerne opholdt vi os i flere dage. De fleste iagttagelser blev gjort tilfældigt under arbejdet, kun lejlighedsvis blev der set specielt efter indlandsfugle. Længere tids ophold på de enkelte øer var: Skúvoy 6.-16. juni, Suðuroy 14.-21. juni, Streymoy 16.-30. juni og Mykines 27. juni til 6. juli. Delta-gerne var Sven Bødker, Jan Dyck, Hans Meltofte, Erik Mortensen, Bergur Olsen og Michael Permin.

Alm. Skråpe *Puffinus puffinus* ved redehul – Mykines. Foto Benny Génsbøl.
Manx Shearwater Puffinus puffinus near the nest – Mykines, Faeroes.

ARTSGENNEMGANG

Aldersangivelserne følger kalenderåret: 1. års betyder fødselsår, o.s.v.

Rødstrubet Lom *Gavia stellata*
1 i søen i Heygadali ved Vestmannahavn d. 25. juni og 1 flyvende over Sørvágur d. 1. juli. 2 fløj over Vestmannahavn d. 10. og 14. juli.

Mallemuk *Fulmarus glacialis*
1 rede med 2 æg fundet på Skúvoy's sydkyst d. 10. juni. Det er så vidt vides første gang, der er rapporteret 2 æg i en Mallemukrede på Færøerne, men på Vestmannaøerne og De Britiske Øer skulle det gælde op til 10% af rederne (FISHER 1952).

Alm. Skråpe *Puffinus puffinus*

Efter skúvoyboernes mening indsamles der årligt i størrelsesorden 10.000 unger i kolonien på sydkysten af øen. Flere mænd går hver nat i august og indsamler ungerne, når disse sidder udenfor redehullerne. Selv om dette tal må tages med et vist forbehold, kan der dog næppe være tvivl om, at en faretruende stor del af ungerne tages årligt. Kolonien blev af HOLM JOENSEN (1963) i 1961 vurderet til 3-6.000 par, og »et par tusind skråpeunger« blev indsamlet hvert år. Der foregår ingen registrering af indsamlingens størrelse, og de enkeltes tal hemmeligholdes. Kolonien er næppe blevet større, indsamlingstallene er sikkert udtryk for en øget interesse for denne fangst.

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Mange iagttagelser af enkelte fugle under sejlturene, følgende større koncentrationer skal nævnes: ialt 60-100 på Skúvoy, 60 på Fugloy's nordvestkyst d. 22. juni og 3-500 under sejlturen rundt om Mykines d. 3. juli. Mange 1. års fugle.

Gråand *Anas platyrhynchos*

1 par forbiglyvende på Skúvoy d. 10. juni, 19 hvoraf 3 var hunner, sås i sundet mellem Streymoy og Eysturoy d. 23. juni, og 5 hanner i fældning sås ved Sørvágur d. 30. juni.

Spidsand *Anas acuta*

1 par i søen ved Hvalba på Suðuroy d. 15. juni, d. 19. sås hunnen alene.

Fløjlsand *Melanitta fusca*

1 formentlig 2.års han i sundet mellem Streymoy og Eysturoy d. 23. og 24. juni.

Kongeederfugl *Somateria spectabilis**

3 hanner i flok på 70 Ederfugle (*Somateria mollissima*) ved kysten et par kilometer øst for Hvalvik på Streymoy d. 24. juni. Da de ikke var helt rene i farverne, var det sandsynligvis 3.års fugle; Ederfuglene var 2. og 3.års hanner og 1 enkelt hun. Endnu d. 12. juli sås 2 af dem sammesteds.

Toppet Skallesluger *Mergus serrator*

5 i sundet mellem Streymoy og Eysturoy d. 23. juni og 9 ved Sørvágur d. 30. juni.

Sangsvane *Cygnus cygnus*

1 på Skúvoy d. 10. juni og 1 på Leynavatn d. 19. og 20. juli.

Vagtel *Coturnix coturnix**

Af hr. Daniel Danielsen, Sørvágur fik vi forevist 8 æg, hvoraf 1 blev overdraget Zoologisk Museum; her blev det af hr. Sigurd Bruhn bestemt til Vagtel. Æggene blev fundet mellem 1958 og -60 under højslet ved Sørvágur i begyndelsen af august. Fuglen og et par af æggene blev beskadiget af leen, men fuglen var dog i stand til

at flyve bort. Ifølge Joensen (1966) har arten tidligere ynglet på Færøerne, men den er ikke truffet efter 1900.

Vibe *Vanellus vanellus*

1 på Mykines d. 3. juli.

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

4 ad. og 2 pull. sås i Mýrarnar ved Vestmannahavn d. 24. juli.

Rødben *Tringa totanus*

1 på Skúvoy d. 10. juni, 1 hørt på Suðuroy d. 19. juni, 1 på Mykines d. 2. juli og 1 nær Tórshavn d. 9. juli.

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

Kun 1 set på Skúvoy (d. 16. juni), ingen tegn på yngel. I 1961 ynglede 5-10 par på øen (Joensen 1963).

Alm. Ryle *Calidris alpina*

1 viste yngleadfærd i dalen ved Hvalba d. 15. juni, 6 sås i flok på Mykines d. 2. juli og 1 på Skúvoy d. 6. juni.

Storkjove *Stercorarius skua*

Ca. 27 territoriehævdende par på Skúvoy, 12 reder blev fundet og 15 ikke ynglende fugle set. Holm Joensen (1963) fandt 39 reder ved grundigere optællinger i 1961. 1 territoriehævdende par sås i dalen ved Sandvik på Suðuroy. Kolonien nord for Saksun taltes d. 23. juni til 50-60 par, foruden ca. 50 ikke ynglende individer. Kolonien var i 1966 på 100 par (GIBBS & MAWBY 1968).

Hættemåge *Larus ridibundus*

I havternekolonien ved Øravik på Suðuroy sås 4 ad. og 2 uegagle pull. d. 17. juni.

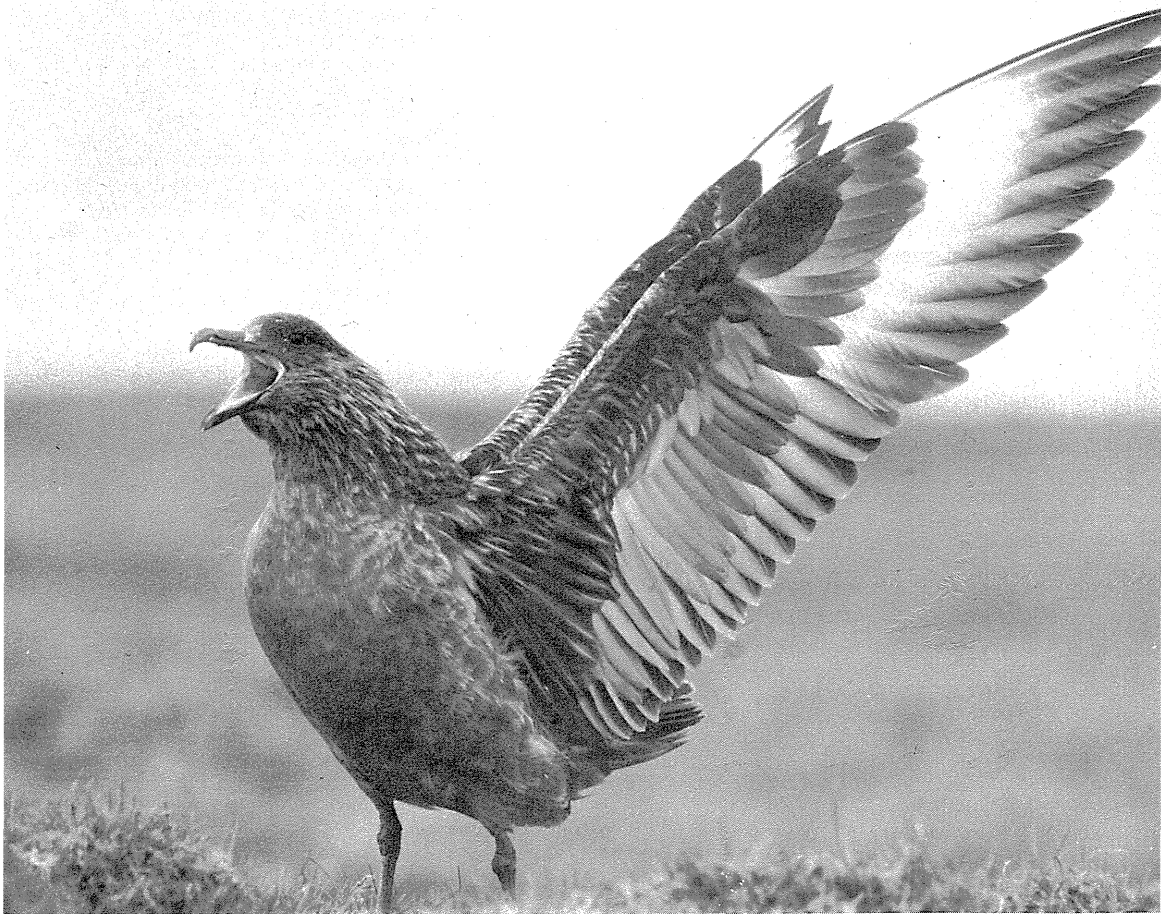
Ride *Rissa tridactyla*

Enkelte (2-5) 2.års fugle set i flokke af udfarvede fugle.

Fjordterne *Sterna hirundo**

Da denne art ikke tidligere er rapporteret fra Færøerne, var det en af de store overraskelser endda at finde den som ynglefugl. Allerede i 1968 så Bergur Olsen 1 Fjordterne ved Vestmannahavn d. 2. juli, og d. 1. august 2 sammesteds og 1 i Kollafjørður. I juli-august 1969-70 og -71 så Bergur Olsen også enkelte Fjordterner, men grundet skepsis overfor artsbestemmelsen, blev disse ikke noteret.

I 1972 sås 1-2 ved Vestmanna fra d. 22. juni til d. 31. juli, d. 7. august sås 4 (2+2), hvoraf en fløj med en fisk i næbbet. I Kollafjørður sås 1 flere gange mellem d. 22. juni og d. 19. juli, foruden 1 i elven d. 10. juli sås 2 ved broen mellem Streymoy og Eysturoy, og d. 26. juli 2 ved Skalabotnur på Eysturoy. Ved elven i Saksunardalur, lige vest for Hvalvik, sås 6

Territoriehævdende Storkjove *Stercorarius skua* – Skúvoy. Foto Benny Génsbøl.
Great Skua *Stercorarius skua* in threat posture – Skúvoy, Faeroes.

Fjordterne d. 22. juni, d. 24. sås 4 og pardannelsesadfærd (fodring af ad. med en lille fisk) iagttoges. D. 29. juni sås 3 fugle ved elven, hvoraf en blev nedlagt for sikker artsbestemmelse. D. 19. juli var antallet 5, og en fugl sås flyve med fisk i næbbet.

Einar Flensted-Jensen, som opholdt sig på Færøerne sommeren over, har venligst givet følgende oplysninger; d. 4. august sås en fugl flyve væk fra elven med en fisk i næbbet, og d. 17. august sås 2 gamle Fjordterne fodre en flyvedygtig unge, som sad på en sten i elven. Den sidste Fjordterne sås d. 15. september fiskende i elven ved Leynar på Streymoy.

Havterne *Sterna paradisaea*

Koloni med ca. 100 par ved Øravik på Suðuroy, 64 reder blev fundet d. 17. juni, heraf var 33 kun med 1 æg, 27 med 2 og 4 med 3 æg. Ternekolonien på Skúvoy, der i 1961 var på 20-30 par (Joensen 1963), har ikke været beboet i flere år, ca. 10 fugle holdt dog til på stedet. På Veststreymoy taltes 3 kolonier på henholdsvis 100,

110 og 120 par. Den store koloni på Mykines Hólmur, der i 1957 og -66 talte 1200 par (Nørrevang 1960, Møltøfte 1967), blev forladt kort efter æglægningen i 1972. Årsagen var muligvis uroligt vejr, som forhindrede ternerne i at fiske i havet. På holmens sydkyst sad op til 2000 ikke ynglende fugle, hvoraf ca. 5% var 2.års fugle. Ifølge Erik Mortensen blev mange ternekolonier på Færøerne forladt kort efter æglægningen i 1969.

Alk *Alca torda*

1 2.års fugl udfor fuglefjeldene nord for Saksun d. 23. juni; ingen 2.års Lomvie *Uria aalge* blev set.

Lomvie *Uria aalge*

1 individ med orangegule ben og næb sås i kolonien på Litla Dimun d. 15. juni.

Ringdue *Columba palumbus*

Fra midten af 1960'erne har Ringduen forekommet regelmæssigt i plantagerne ved Tórs-

havn, flere tomme reder blev fundet og d. 7. august 1969 fandtes en rede med to æg; bestanden er nu på 10-30 fugle (Reinert 1972). Vi så 4 i plantagen d. 6. juni.

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

I 1969, eller muligvis året før, sås de første Tyrkerduer ved Tórshavn, de yngede muligvis allerede i 1969, men første ynglebevis var en nyligt afløjen ungfugl i plantagen d. 6. oktober 1971; vinterbestanden er nu på ca. 10 fugle (Reinert 1972). Vi så 4 i plantagen d. 6. juni.

Mosehornugle *Asio flammeus*

1 på Skúvoy d. 12. juni.

Mursegler *Apus apus*

1-2 på Skúvoy d. 7.-12. juni og 1-2 på Mykines d. 30. juni - 3. juli.

Landsvale *Hirundo rustica*

1 på Skúvoy d. 6. juni, 1 ved Vágur på Suðuroy d. 17. juni og på Mykines sås 4 d. 30. juni og 1 d. 2. juli.

Bysvale *Delichon urbica*

3 d. 30. juni og 1 d. 1. juli på Mykines.

Ravn *Corvus corax*

Forbavsende få iagttagelser; 1 på Skúvoy d. 11. juni, 1 ved Sumba d. 18. juni og 1 på Mykines d. 3. juli.

Fuglekonge *Regulus regulus*

1 syngende i Tórshavn Plantage d. 6. juni.

Jernspurv *Prunella modularis*

1 syngende i Tórshavn Plantage d. 6. juni.

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra*

10 i Sjørvágur d. 29. og 30. juni; på Mykines sås 2 d. 29. juni, mindst 13 d. 30., 23 d. 1. juli, 35 d. 2., mindst 10 d. 3., 11 d. 5. og mindst 5 d. 6. juli. Ca. 30% var udfarvede hanner. 8-10 sås i Sjørvágur d. 2. juli, i plantagen i Hoydalar nær Tórshavn sås op til 5 daglig i perioden 6.-10. juli, 7 sås i Vestmanna d. 9. juli og 1 i Kollafjørður d. 12. juli.

ENGLISH SUMMARY

Observations in the Faeroes, 1972

During a survey of the Faeroese Guillemot *Uria aalge* breeding population in June and July 1972, a number of more unusual observations were made.

King Eider *Somateria spectabilis*.* Three males (probably third year birds) in a flock of 70 Common Eiders *Somateria mollissima*, the majority being second and third year males, on 24th June on Streymoy.

Quail *Coturnix coturnix*.* We were shown a clutch of 8 eggs which had been found during mowing in early August in one of the years 1958-60 near Sjørvágur. The species has not been recorded in the Faeroes since 1900.

Common Tern *Sterna hirundo*. Up to five birds observed in Saksunardalur, Streymoy, between 22 June and 17 August. On the latter date feeding of a young was observed. There have been scattered observations in various localities on Streymoy and Eysturoy back to 1968, but apart from the present records the Common Tern has not been recorded previously in the Faeroes.

Crossbill *Loxia curvirostra*. Frequently met with between 29 June and 12 July. The first birds were 10 on Mykines and 10 in Sjørvágur. The largest flock comprized 35 birds (Mykines, 2 July).

LITTERATUR

- FISHER, J., 1952: The Fulmar. — London.
 GIBBS, R.G., & P.J. MAWBY, 1968: Ornithological Observations in the Faeroes, 1966. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 62: 137-140.
 JOENSEN, A.H., 1963: Ynglefuglene på Skúvoy, Færøerne, deres udbredelse og antal. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 57: 1-18.
 — 1966: Fuglene på Færøerne. — København.
 MELTOFTE, H., 1967: Iagttagelser på Færøerne sommeren 1966. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 61: 186-187.
 NØRREVANG, A., 1960: Søjfuglenes udvælgelse af ynglebiotop på Mykines, Færøerne. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 54: 9-35.
 REINERT, A., 1972: Duer på Færøerne. — Feltornitholog 14: 118.

Manuskriptet modtaget 5. januar 1973

Forfatterens adresse:
 Ericavej 32, 2820 Gentofte